

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сант.

БУГАРСКИ ЦИНИЗАМ

„Чег се памѐтан стиди, тим се луд поноси“ — вели наш народ. За Бугаре се друкчије не може рећи. Сви њихови министри, истакнути политичари, интелектуалци, па чак и македонствујушчи усхићени су успехом по њиховим школама у Македонији и Морави. Почевши од министра просвете П. Пешева па до најобичнијег пљачкаша македонског војводе Милана Матова, — свуда ћете наићи на похвале бугарским просветним радницима, који су сада тамо, како сами велe „привремено“ постављени. Интересантно је знати, ко су ти просветни радници, који су сада тамо „привремено“. У једном своме интервјуу Пешев вели: „Да би се што пре до жељеног успеха дошло у Моравској области, поставили смо за учитеље све опробане просветне раднике, који су дужи низ година провели у Македонији за времена турског режима, као и један добар део од оних, који су служили под српском управом. Ови неуморни радници на бугарској народној ствари, енергично су се одали своје послу и за невероватно кратко време одлични резултат показали. Ја сам био необично тронут, кад ме је једна ученица у Белој Паланци, предајући ми букет свежег цвећа, поздравила са неколико често бугарских речи. Моје је уверење, да ћемо у Моравској области имати успеха за врло кратко време, јер је то чист наш народ“. Чапрашак бивши бугарски посланик на нашем

Двору, а сада некакав комесар Нишки, рекао је дописнику „Бечке Пресе“: „Ми смо озбиљну пажњу обратили просветном питању у Моравској области. Ништа нећемо жалити само да жељени успех постигнемо. Тај ће нам посао бити толико лакши, што је народ у овој области чисто бугарски и четрдесетогодишњи просветни рад бившег режима није дубок корен у овамошњем народу ухватио, јер са којим год се саљаком сретнећемо ја разговарам и ми се потпуно разумемо.“

Его шта напричање, па и живи остадоше ова два бугарска државника. Народ је бугарски у Моравској области, али је ипак потребно довести старе фабриканте бугарске народности из Македоније. Оспоравати изјаве ове двојице, што се тиче народа нашег у тој области — била би бесмислица равна њиховој. Нека их и даље, нека остану и нека се у тој нади уљупкавају. Синови тога краја дали су и дају им примере, докле њихове симпатије према њима гаје. Колико, пак, они лично верују у наклоност тога народа, довољан је факт што су баш те из Македоније тамо поставили. Пешев је могао добити букет и могла му је та девојчица рећи неколико бугарских речи, није то никакво чудо, јер је то стара практика бугарских пропагандиста, којима је увек била девиза: „реци му аго нека му је драго“. Они пак знају уку-

својих госа и према њему се управљају. П. Пешев је отишао са букетом задовољан као што су у своје време многи његови савременници тако из Македоније одлазили, па какав је крај њиховог просветног делања у Македонији био, најбољи је доказ кукњава бугарских професора и учитеља у Скопљу и Битољу, који јавно тврде да је народ „заражен Србизмом“ и да је целокупан рад бугарски од четрдесет година упропашћен. Тако су прошли његови предходници, а како ће он, то је бар лако погодити. Да. Радници су под заштитом каме и револвера, потпомогани турском влашћу, па ипак морали су увидети, да је то било издање темеља на песку. И ти, који са својим бугаризмом нису могли продриети у земљи где су све услове имали, јер је у њиховим рукама била црква, школа, власт, кама и нож, којима су још незвесно многи моћнији други фактори помагали и на руку ишли, а које су они вештином умели обмањивати — ти говоре о бугаризму у Моравској области. Каква иронија. Ако је и од Бугара, много је.

Политичке вести

Париз. — Јављају, да је белгијска влада одлучила званичну анексију немачке колоније у ист. Африци заузете потпуно од белгијских трупа.

Лондон. — Посланик Аслеј интервенисао је владу о томе, да ли ће се питање о званичном признању Венизелосове владе ускоро решити.

Сер Асјат је одговорио да енглеска влада води преговоре са савезничким владама о решењу тога питања.

Петроград. — Пошто се у Петрограду пронео глас о одлагању отварања Думе, председник Думе је изјавио, да је отварање нове сесије руског парламента утврђено за 1. новембар.

Хавр. — Белгијска влада протестовала је код неутралних земаља против силом наметнутих радова белгијском становништву.

Рим. — „Месаџеро“ јавља да ће г. Титонија заменити као амбасадора у Паризу садашњи амбасадор у Лондону маркиз Импернали. Овога ће у Лондону заменити маркиз Салваго Рађи.

Грчка штампа

Ради историје објављујемо следећи списак грчке војске и ратног материјала из источне Македоније који су предали Бугарима.

- I Драма.
- 1) Цела полумобилисана дивизија драмска, састављена из три пешачка пука, одељења коњице и одељења инжињерије, укупно 3500 људи.
  - 2) Бојна комора и трупна комора 7-ог пука полске артиљерије.
  - 3) Половина овог пука у карам са целим мобилисаним материјалом и оружјем. Свих 24 топа спасено је захваљујући Енглезима, који су их предали Народној Одбрани.
  - 4) 1.100 коња.
  - 5) Цео ратни материјал драмске дивизије, у коме је само пушка манлихер било 15 хиљада.
  - 6) Драмски брдски дивизион, потпуно мобилисан, са мазгама и целом спремом.

II Серез.

- 1) Један батаљон 16 пука, под пуковником Чибуки, који се својеволјно предао.

III. Кавала.

- 1) Цела седма дивизија са материјалом и профијантом, укупно 1200 људи, пошто није била цела мобилисана.

- 2) Седми брдски дивизион, са целом спремом, сем 4 топа која су спасли Енглези и предали Народној Одбрани.

- 3) Коњички пук четвртог кавалског корпуса, са 400 коња првог квалитета.

- 4) Све корпусне коморе, чија је само стока износила 1500 глава.

- 5) 16 утврђења потпуно наоружана милионима метака, хране итд. и 150 топова од 15, од 12, од 87 и 75 као год и турским брзометним топовима Круповим.

- 6) 40 хиљада пушака манлихер нових из слагалишта.

- 7) 275 официра, међу којима многи виши официри. Поименични списак ових последњих:

Пуковници: Хаџопулос, Ђонис, Синаниотис, Каракалос и Калогерас.

Потпуковници: Валетас, Чалакопулос, Дубиотис, Чибукис, Василас, Алексис, Скуфос, Граматикопулос и Артис.

Мајори: Георгиу, Христу, Флорјас, Панагакис, Захариас, Панагиотопулос, Страволемос, Ронтирис, Гинос, Патрвархеас, Каподистриас, Скирос, Кумувдурос, Корџас, Василакопулос, Костакис и Мелетопулос. (Службено саопштење, јер су га довеле све новине. Преведесмо из „Фоса“ од 15. септ.).

У будуће ће се сви огласи примати у уредништву.

ФЕЉТОН

Иво Ђилико

Завојште

У каменитом, стрмом потоку, из тмине, у којој се не види стаза по којој се газе, јави се неки војник: Има ли где овде завојште? — А што, зар си рањен? — Нисам... већ у путу нађох рањеног Бугарина... Зближисмо се. То се јавља један коморџија. Пред њим је коња за њим стегнути, вуче се, зрчени рањени Бугарин.

Војник, који са мном заједно пешачи, каза: — Завојште је близу...

У путу Бугарин заостаје. Ухватим га за руку, осетих да је хладна; вучем га за собом и тешким још само неколико корача-

ја! Али он или ми не верује, или не може да иде, упорно се скреће кивици пута, истрже ми се из руке и простре по земљи.

— Натовари га на коња до завојшта — замолих коморџију — Не могу. Коњ носи преко сто килограма терета.

— Оставите га ту — јави се мој пратиоц — послаћемо по њ некога бољничара. Оно војничково „близу“ у ноћи, невероватно се протегло. У тмини натоварене мазге, пролазе мимо нас. Рањеници! — чујем нечији глас.

Једна од тих мазга испред нас што носи у носилима привезаним уз самар два рањеника, узјогу-

нила се, осино главом маше и пркосно рже. Чујем коморџијски глас. Милоје, за милога Бога шта да радим? — Биј! — Биј, не биј! није вајде... Шта да радим?

Сретам неке војнике; једни не обзирају се некамо журе, други питају за дивизијски штаб... и добивши ма који одговор губе се у ноћи.

Почела је киша падати. Мој пратиоц жури, зовем га да причека. Сваки час о нешто се спотакнем, посрћем и падам у неке рупе, јаме као у намештене клопке. Сваки и најплићи поточни газ, чини ми се да је дубок као река...

Најносле из тмине јави се светлост: ту је завојште!

Пред великим округлим шатором врева, метеж... У светлости

од лампи што продире из околних шатора, људи и живине испремешаше се у немирним дрхтавим одсевима и сенкама.

Са јучерањег бојишта непрекидно стажу рањеници. Болничари их скидају са мазга, и у носилима носе под шатор. Под шатором итали операциони сто осветљава велика лампа. Над столом стоје погнута два лекара, болничари и радознали лако рањени војници. Једноме рањенику рањеноме на неколико места, болничар одвија завој.

Лакше, лакше!...

Што ме ваздан превијате? — вајка се рањеник, гласом који одаје и досаду и одвратност према свему што се око њега ради.

Већ су ми уштравали лек... Лакше! Лакше!

Његове црне очи живе, као у срне, као и да сада гледају бор-

бене страхоте, нигде се дуже не заустављају, замичу на све стране.

— Дајте ми хладне водиче, хладне водиче! — Добићеш чаја! — Хладне водиче! — Запева рањеник.

Па одједном узбуљивши се преврну: — И командант батаљона је рањен!

Подиже се натегом и завика: — Не дај чуку! Капларе дај бомбе! На бајонет, на бајонет! После поште га преврше, смири се, и извали на један сандук.

Дође на ред други рањеник, рањен је на рамену, шрапнел му је отцепио лопатицу. Времанан човек, густих бркова мбран и привбран. Док му лекар чисти рану намешта и вади боломљене кости, каза: — Баш ме оно парче грдно удари, мало те не падох! Запосленоме лекару одједном

Пољаци у Швајцарској

— Против аутономије Пољске —

Лозана, 29. октобра.

Пољска колонија у Лозани објавила је следећи команике, који одређује државне свих Пољака у Швајцарској према влади постављеној у Пољској од бечке и берлинске владе:

»Прокламација наше аутономије не само да је далеко од тога да нас задовољи, већ она иде чак против наших народних тежњи.

Аустријци потврђују и подржавају овом прокламацијом поцепаност Пољске. То не решава главно питање пољског проблема, које се састоји у уједињењу свих пољских територија».

Петроград, 29. октобра.

„Агенција Вестник“ јавља: Сви чланови Думе, руски и пољски примили су са великим негодовањем вест о аутономији Пољске.

Шеф пољске групе у Думи, г. Гуруцевич изјавио је, да ту нема говора о некој

независности, чим се напре објављује регрутација Пољака за војску централних држава.

У петроградским пољским круговима сматра се прокламовање аутономије Пољске од стране Аустрије и Немачке као ново и тешко искушење пољског народа, пошто се њиме врши цепање Пољске, као и одвајање од Галиције, док је жеља сваког Пољака јединство Пољске. Исти кругови истичу трагичну судбину будућих пољских војника, који ће проливати своју крв за Немачку, вековног свог непријатеља а против својих интереса.

На јучерашњој седници Словенског Друштва у Петрограду, после говора руских и пољских чланова, скуп је изгласао резолуцију, којом осуђује акт Немачке и Аустрије као просто изазивање.

Румунски успех

Атина, 29. октобра.

Један телеграм из Букурешта јавља, да Немци спремају нов план општег напада против Румуна. Румуни пак напредују и заузели су Харсову на Дунаву.

Борба на Сони

Париз, 29. октобра.

Рђаво време влада и даље на фронту Соме.

Један непријатељски покушај да упадну у наше ровове зап. од Бомона и сев. зап. од Третвала одбијен је потпуно.

Јужно од Соме непријатељска артиљерија бомбардовала је нове положаје у овом пределу од нас. Међутим, Немци нису извршили ниједан пешадјски напад.

Евакуација Ракољана

Рим, 29. октобра.

„Месаџеро“ доноси, да су аустријске трупе евакуисале варош Ракољано и цео предео сев. ист. од Випана (Ракољано) се налази на 4 и по миље од Горице.

Офанзива на Карпатима

Петроград, 29. октобра.

Руске трупе предузеле су опет снажну офанзиву у Карпатима. Оне су успешно нападе ист. од Кирли-Бабе, заузеле систем непријатељских ровова и задобиле многе заробљенике.

Аустријске трупе, бојећи се да буду опколене услед овог напредовања биле су принуђене да евакуишу све своје положаје на планини Подул.

Руси, близу превоја Толгвеса, пошто су извршили јак притасак на аустро-немачки фронт и напали снажно, принудили су непријатељске трупе да се бију у повлачењу на више километара, у овом планинском пределу.

У току ове победоносне акције Руси су задобили 1000 заробљеника и велики број митраљеза.

Русија и Јапан

Посета принца Канана у Русији.

Руски листови објавили су текот здравца измеђаних између Цара и јапанског принца Канана, приликом бављења овога последњег у Русији. На доручку приређеном у царском штабу, Цар је изговорио на француском језику ову здравцу:

»Ја сматрам долазак Вашег Царског Височанства у Русију, као нов доказ жеље Њ. В. Цара

Јапана да везе пријатељства, које спајају наше две царевине постану још интимније. Ове везе освештале су другарством у оружју у нашој борби противу заједничког непријатеља и мени је пријатно да признам храброст јапанске војске и валаност јапанске флоте. Признајем исто тако и услуге учињене Русији од јапанске владе у питању наоружања моје војске. Ваше Царско Височанство, у току свога бављења у Русији моћи ће се лично уверити у живе симпатије, које владају у мојој царевини за Јапан и ја вас молим да доставите одјек овог еријачног пријатељства Вашем Суверену. Ја дижем чашу у здравље Њ. В. Цара Јапана, Њ. В. Царице и у славу војске и морине јапанске, као и напредак Јапана».

Принц Канан одговорио је Цару такође на француском језику.

„Сире, ја сам дубоко потресен тако љубазним речима Вашег Царског Величанства. Захвалан сам на похвали одатој јапанској војсци. Не сумњам, Сире, да ће тако пријатељске речи Вашег Величанства имати радосног одјека у целој нашој војсци. Донста сам потресен величанственим дочеком које ми је Ваше Величанство изволело указати... Ја ћу доставити тачно Њ. В. Цару моме, суверену, као и народу јапанском све знаке искрених симпатија, којима сам обасипан од власти и народа руског у току свога пута и ја сам убеђен, да ће одјек моје мисије у Русији произвести у Јапану најдубљу импресију.

Као што је Ваше Величанство изволело напоменути, и ја констатујем с највећим задовољством да су наши односи узјамног поверења и искреног пријатељства још више зближени и освештани другарством у оружју. Овом приликом молим Ваше Величанство да ми допусти да одам искрену хвалу храброј руској војсци, која се више од две године бори са несаломљивом енергијом и храброшћу, крунисаном недавно тако сјајним успесима и са неизмерном радошћу изразим овде своје дубоко убеђење у крајњу и дефинитивну победу. Сире, допустите ми да подигнем чашу у част Вашег Царског Величанства, Њеног Царског Величанства и целог царског дома са најискренијом жељом за величину и напредак племенитог руског народа.»

Избори у Америци

Коначни резултат још непознат.

Париз, 29. октобра

Изборна ситуација у Америци још увек је колебаљива. Листови су прекјуче и јуче нетачно јавили да је Хјус изабран. Јуче изјутра све депеше из Америке јављале су за победу Хјусову. У току пре подне многе депеше објављивале су избор Вилсонов.

Никад изборна борба није била тако огорчена као овога пута. Ситуација постаје слична оној из 1876. г., када је републикански кандидат Хејс изабран само са једним гласом већине.

Лондон, 29. окт.

Према једном телеграму из Њујорка демократски савет Сједињених Држава телеграфисао је секцији демократа: Вилсон је изабран за председника. Пазите на изборне кутије, јер су противници готови на све.

Њујорк, 29. окт.

Резултати избора досад познати су следећи: Вилсон 240 гласова, Хјус 239. Обе стране сматрају се на даље као победници.

Вашингтон, 29. окт.

Држава Монтана изабрала је једну жену као свога представника на конгресу. То је гђа Банкивс, која је однела победу над републиканско демократским кандидатом. Ово је прва жена, која ће седети у америчком парламенту. (Радио).

Извештај из Србије

Савка Терзић из Београда Далматинска бр. 14. моли за извештај о мужу Ђури Терзићу, војнику.

Милица В. Обрадовић, из Београда, Ресавска бр. 8. извештава браћу: Јована Ј. Живковића, трг. из Смедерева и Божићара трг. из Београда, да је са децом здраво у Београду и да је Риста и Жика у Мађарској. Моли за извештај о Јовану и Божи.

Дана Стојковићка из Крагујевца извештава Цветка Стојковића управника да су сви здраво и моли да он и Љуба пошаљу новац. Извести за Милорада и Добривоја.

Милица Р. Милишић, из Београда, Панчићева 9, моли за извештај о Ненаду К. Атанасковићу.

Драга Атанасковић из Ужица

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Француски коминике

Париз, 29. окт.

Северно од Соме Французи су заузели више ровова северноисточно од Ле Бе и у области Саји-Сајивела одбијен је један немачки противнапад против Саји-Сајивела. Имали смо заробљенике.

Јужно од Соме јака артиљеријска борба на сектору Пресоар и Абленкура.

На десној обали Мезе обострана артиљеријска борба на целом фронту.

Није било пешачких борби.

На осталом фронту дан је прошао на миру.

Руски коминике

Петроград, 29. окт.

На западном фронту у области Скробова непријатељ је вршио многобројне нападе. И поред напора наших трупа које су одбиле седам напада, морали смо се повући. Код реке Бистрице у области села: Пациков-Лисец наше су претходне јединице оперисале са успехом. У области јужно од Дорна Ватре у долини реке Би-

стрице близу села: Холо, Путне непријатељ је приморао наше трупе да евакуишу више висова које су на неколико часова раније заузеле. Борба још траје.

На кавкаском фронту у правцу Хамадана, у области села Карадана одбили смо непријатељске нападе.

На фронту у Трансилванији западно од Бузеа, непријатељ, који је предузео офанзиву, потиснуо је румунске трупе четири врсте на југ.

У правцу Предеала Румуни су предузели офанзиву против левог крила непријатељског. Борба се наставља.

У правцу Кимпелунга близу Немоести одбили смо непријатељске нападе. На дунавском фронту наши елементи кавалерије и пешадије заузели су станицу Дунареа. На томе је сектору нађено више од 200 лешева. Има заробљеника. Заплењен је један митраљез. Заузели смо варош Тиршова, село Услу и висове који се налазе на три врсте јужно од Делгеру и пет врсти југозападно од Касмиције.

прије неки рањеник. Испод бела завоја на глави његове немирне очи радознано гледају на нас. Потапша лекара по рамену и замоли га меким гласом. Превите и мене, превите и мене!

Лекар се насмија и каза: — То је интересантан болесник. Издржао је једну тешку операцију на лубањи. Из ране извадио сам му парче штофа од оковратника шињела, упрскана мозгом и остаде жив.

— Превите и мене!

— Хоћу! — одговори лекар — Али пре да кажеш како се зовеш? Рањеник премишља: — Знам... Не могу да се сетим... Сутра ћу да ти кажем.

— Кажи господину!

— Оца му... Не могу да се сетим... Сутра! Седе на сто.

— Да видиш боље ми је... Ногама могу да радим шта хоћу. И

могу да зинем... Погледај! И отвори уста што је год боље могао.

Говорио је убрзано, благо, са радошћу детета, које почиње да разуме шта се око њега збива. Лекар му одвије завој. Тешки ударац размрскоа му је комад лубане и раздвојио уо.

— Бога ти, је ли да ми је боље? Па, не сачекавши одговора, настави: — Да, боље ми је!

Болничари унесошд на носилима двојицу тешко рањених.

Пошто једнога од тих двојице свукоше лекар опази: — Ране на трбуху најопасније су. Па разгледавши боље настави: — Овај је пре неколико дана био лако рањен у бедро, па је пре-здравио!

Млад, развијен, лежао је рањеник испружен. Лева јака, жилава рука виси низа сто, и на махове грчи. Док су та

болничари преврћали, нити, што говори, нити стене, само по каткад уздахнуо би тешко из дубине широких груди. Његово тело, које на себи није имало нитшта сувишно, бог зна колико пута знојем испрано, на светлости лампе белило се и преливало као мермер лице са поцрнелим кашцима, иза којих су се гасиле очи, беше превучено сенком самопрегорнога бола.

Други рањеник покривен својим шињелом, који је чекао на ред у носилима, овијене главе смртно је рањен. Он ће морати да издржи тешку операцију на лубањи.

Оба лекара хитно спремише се на посао. Обријаше му главу. Лекар нађе три ране. Лежи на столу склопљених очију. По каткад, као иза ружнога сна, изговори по коју нејасну реч. Већ је

дубока ноћ. Повукох се у један крај шатора, између сандука и ствари на којима се одмарају болничари и рањеници. Трудим се да заспим, али никако не могу ока да склопим.

Пред очима ми је онај рањеник што га сада оперишу мислиш: Сада су му маску навукли на лице. Под њом у несвесноме стању тешко диже...

Ветар са кишом јаче дуну и тресну с једним крилом шатора. Поједине капље кише јасно и оделито падају на шаторско платно. Скупих се под шињел. Ослушкујем шуштање с поља, и помислих са тугом у душе: — наступила је јесен, шкрта, немилосрдна туђа јесен! И дође ми пред очи наша српска, благословена јесен пуних хамбара, претилих посека, вруће шљивовице и топлих огњишта. О, пријатељ-

ска, разговорљива ватро пламених језика и веселих варница, наложена благом, добром мајчином и сестрином руком, симболе мира, непресушне љубави и домаће среће!

Чујем јасан удар чекиња. Претрнух! То длетом лекар сече рањеникову кост на лубањи.

— Тешко да остане жив! — чујем нечији глас до мене. — Жао ми га је, комшије смо... Беше добар и тежак домаћин!

Ветар се тако осилно да његови удари допиру чак до велике лампе, и бацају њен пламен у страну. Над шатором осетих тога часа његове оштре фијуке као гитанске очајне јауке што продиру далеко у дубоке висине...

— Ја сретно прођох — чујем онај исти глас до мене — комад гранате удари ме у шлем... Па

Моли за извештај о Алекси Николићу, зету поп Глигору, Стојану Андрејевићу, судији, Сими Симиновићу седлару, Манојлу Петровићу пекару, Миленку Вујовићу, нареднику, Милораду Пројеву, вој., Милоша Јовановића из Стапаре, Владимиру Јовановићу, војнику.

Милан Гавриловић из Десимировца, Крагујевац, моли за извештај о Александру Гавриловићу регруту.

Мица Поповић из Младеновца, моли за извештај о Јосифу Миленковићу коњанику.

Јелена М. Поповић из Београда, Зорина бр. 45 извештава Димитрија Тасића инж. мајора да су Мица и деца здраво и нека понашања новаца.

Олга В. Поповић из Младеновца, извештава мужа Војислава Поповића, порез. из Сопота, да се налази у Младеновцу и у оскудици. Моли за новац.

Никола Савић, професор у пензији из Београда, Ратарска 28, моли за извештај о сину Светомуру Савићу, пешад. капетану. Моли Црв. Крст за помоћ пошто је са породицом у оскудици.

Анка С. Голубовић, из Београда, Његушева бр. 23 моли за извештај о Михаилу Голубовићу капетану.

Лепосава Васиљевић, учитељица, Командантова ул. бр. 8 извештава мужа Добривоја Васиљевића, учитеља, да се са децом налази у Краљеву и да су здраво.

Милица Тодоровић, из Смедерева, моли за извештај о брату Петру Симићу, јаку нареднику. Драгутин Стојановић, из Београда, Поштарска бр. 5 моли за извештај о сину Ђорђу Стојановићу, поднареднику.

Марија Лукић, из Железника моли за извештај о мужу Павлу Лукићу, обавезнику.

Лепосава Стајић, из Београда, Ресавска бр. 65 моли за извештај о браћи Властимиру и Милошу Стајићу.

Зорка Пешић из Београда, Ружина ул. бр. 63 моли за извештај о Божићу и Здравку Гавриловићу, обавезницима.

Коста С. Ђорђевић, из Паланке извештава Милорада Прокића да је Драга здрава и да се налази код тече у Паланци. Отац, Живота и Станче такође су здраво.

Мара Пешић из Београда, Седлач кућа 13, извештава Милана Костића, наредника, да су негова жена и деца као и сви остали живи и здрави и нека се јави.

Негослава Симић из Крушевца извештава Милага Карића директора приштинске гимназије, да му је мајка са женом и децом у Приштини и да су здраво.

— Лепосава Поповић из Београда, Проте Матеје 66, извештава сина Милорада Д. Поповића, свршеног богослова, да је са тетком течом и децом заједно и сви здраво.

Зора Ковачевић, из Крушевца извештава мужа Спиру Ковачевића, пешад. поручника да је са мајком и тетком у Крушевцу и да су сви здраво. Моли за новац и извештај од Светоглика Живића, поручника и Живојина Андрића, писара штаба.

— Сава Смиљковић, пекар из Алексинца, моли за извештај о Василију Смиљковићу, жандарм. капетану, синовима Милу, Мрки и Драгом и шураку Душану Јакочевићу шоферу.

Радинка Јовановић, из Трубаева срез расински, моли за извештај о мужу Светиславу Јовановићу, обавез занат. чете.

Љубица Васиљевић из Београда, Ратарска ул. бр. 34 извештава Драгољуба Вељковића коњичког мајора да су здраво и моли за новац.

Цвета Тасић из Крагујевца, моли за извештај о Живојину Стојановићу рез. наредн.

Г. Гаврило Церковић начелник среза 5 драхми.

Г. Димитрије Хаџи Антоновић трговац из Водена 10 драхми.

Г. Драгољуб Поповић, телеграфиста 30 динара да се подели сиротним српским избеглицима на дан 1. новембра т. год. у место годњишег помена погинулом му брату Владиславу Поповићу, сунгенту нишке гимназије.

Владимир Комесари и овим путем изјављују у име сиротних српских избеглица и рањеника своју благодарност дародавцима.

Из канцеларије Владимира Комесара, 28. окт. 1916. год. Бр. 1907, 1911. — Солун.

Г. Гаврило Церковић начелник среза 5 драхми.

Г. Димитрије Хаџи Антоновић трговац из Водена 10 драхми.

Г. Драгољуб Поповић, телеграфиста 30 динара да се подели сиротним српским избеглицима на дан 1. новембра т. год. у место годњишег помена погинулом му брату Владиславу Поповићу, сунгенту нишке гимназије.

Владимир Комесари и овим путем изјављују у име сиротних српских избеглица и рањеника своју благодарност дародавцима.

Из канцеларије Владимира Комесара, 28. окт. 1916. год. Бр. 1907, 1911. — Солун.

Г. Гаврило Церковић начелник среза 5 драхми.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Захтев г. Гијмена.

Из Атине јављају да је г. Гијмен тражио од грчке владе да се преместе у затвор Авероф, револуционарни официри који су избрисани из официрског кадра а који су сада интернирани у затвору Сингрос.

Влада је предузела кораке. Премештање ће се извршити у току данашњег дана.

Француски дан у Енглеској.

Из Лондона јављају: Лорд Вејкфелд, председник лондонске општин, напуштајући своје место, предао је тамошњем француском амбасадору суму од 700.000 франка, колико је пало приликом француског дана, недавно привршеног у Енглеској.

Изјава фон Мирбаха.

Према информацијама «Ембро-са» немачки посланик на грчком двору, фон Мирбах изјавио је јуче Залокастосу, да ће Немачка и нени савезници, ако грчка влада према Споразуму ратни материјал којим располаже ода, сматрати тај акт као излазак Грчке из неутралности.

Немачки је посланик учинио један корак у том смислу, када су Савезници посели грчку флоту.

Смрт принца Леополда.

Према вестима из Женеве, принц Леополд баварски умро је од задобивених рана. Детаљи недостају.

Шта раде Немци.

Из Амстердама јављају да су немачке власти, преселили пет хиљада људи из Анверса у Не-

мачку. За време скупљања тих људи избили су крвави сукоби између становништва и власти. Било је убијених и рањених.

Грчки лист.

Из Атине јављају да су грчки официри, који су се издајнички предали Бугарима, почели у Герлицу да излажу лист на грчком језику.

Нови добровољци.

Јуче је дошло у Солун око стотину добровољаца из старе Грчке. Очекује се долазак нових добровољаца под командом мајора Царуотиса.

Благодарност.

Приложили су Владимиру Комесарима:

Г. Воја К. Павловић - Кикић, обвезник 50 драхми да се подели на дан његовог крсног и мена Св. Арханђела Михаила најсиромашнијој деци српских избеглица, а за покој душе његовог родитеља почившег Крете Павловића, бив. трг. из Шапца који је 29. јануара 1914. године погинуо пред својом кућом од непријатељске гранате.

Г. Божићар Миленковић поднаредник 20 драхми да се подели сиромашној деци у избегличком логору, а за покој душе свога брата Јанака А. Јовића, поручника који је у овом рату у скорашњим борбама погинуо.

Одбору за дочек рањеника у Водену:

Гђа Марија Ставре Хаџи Антоновића 20 драхми.

Г. Радисав Васић поднаредник 5 драхми.

Последње вести

Интернирање наших грађана

Крф, 29. октобра.

Аустро-угарске и бугарске власти врше у последње време интернирања у масама. Бивши министри, државни саветници и други чиновници који су остали у Србији интернирани су. Интернирано је више од 200 српских свештеника. Сем способних за ма какву службу, почеле су да интернирају старце, жене и децу. У Сегедину и Нежидеру где су логори за интерниране, налази се маса жена наших политичара, грађана и официра.

Пољаци Немачке и аутономија

Женева, 29. октобра.

Чланови пољске депутације у рајхстагу и пруском ландтагу одлучили су да не дају своје мишљење о успо-

стављању краљевине Пољске. Ови посланици хоће да се потпуно резервишу у садашњим приликама. (Радио).

Страшни немачки губици

Цирих, 29. октобра.

Велике битке у 1916. години стаде су само немачку војску преко 110.000 заробљеника, од којих су Французи задобили 54.350, Енглези 28.918, Руси 25.000, Румуни 2000. Овде су урачунати заробљеници добивени од Енглеза и Француза до 2. октобра, од Руса до 2. септембра. Ова цифра од 110.000 заробљеника представља за Немачку губитак од 12 дивизија са по 3 пука.

Немачка нота Грчкој

Атина, 29. септембра.

«Неа Имера» јавља је немачки посланик фон Мирбах, предао министру спољних послова Заликастосу ноту немачке владе која се односи на преговоре који су се ових дана водили између Споразума и владе г. Ламброста.

Нота има енергичан тон. У њој се набрајају више случајева које је грчка влада учинила у корист сила споразума. Немачка влада енергично протестује што је влада предала савезницима лаку грчку ескадру. У ноти је наговештено како централне силе гаје велику симпатију према Грчкој. Она наглашава да неутралност Грчке узима ексцентричну форму.

Грчка влада шгудира ноту.

Преговори за засебан мир

Атина, 29. окт.

«Елефтерос Типос» сазнаје из сигурног извора да су, има већ неколико дана, отпочели преговори за засебан мир у Швајцарској. Те преговоре воде људи из опозиционих бугарских странака.

Неколико званичних личности предузеле су преговоре. Главна основа биће логично споразумевање са Србијом.

Велика српска победа

Српски званични извештај.

Солун, 29. октобра

Наше трупе на Црној Реци извршиле су 28. октобра низ напада на непријатеља, који су крунисани потпуним успехом и поред веома жилавог непријатељског отпора. Сјајним нападом наше су трупе стеле јако организоване положаје „Чуче“ и заузеле јужну половину села Полога. Поред огромних губитака, непријатељ је оставио у наше руке око 600 заробљеника и десетак официра, међу којима и један и.п.учковник.

Непријатељ је даље морао напустити сву своју артиљерију, која је била на Чукама; више хаубица и пољских топова налазе се између наше и непријатељске линије. Један брдски топ и десетак митраљеза као и сави други ратни материјал прикупљен је већ од наших трупа.

Борбе се продужују.

ништа! Огребло ме; сутра враћам се на положај.

Други глас каже: — Брани шлем, хвала му! Мене је један Бугарин неколико пута ударио кундаком од пушке по глави... Али срећом одбрани ме шлем. Гледајте, како се челик од удара удупио... Било вих двојица, против мене. Ухватисмо се у шаке. Беше ми тешко. Срећом сурвах се најпосле низ стену у јаругу...

У то онај што је промерио намању, запеваши: — Хладне водиче, хладне водиче!

И јави се онај са детињим, меким гласом: — А мена је боље, ја ћу да прездравим...

Гледај, могу да зинем... Све могу... И ногама и рукама... Гледај!

— А како се зовеш?

— Оца му... не могу да се сетим... Сутра... Кврц, кврц!

Рањенику су пресекали кост. Сада клештима откида лекар о крајке кости: — Кврц, кврц! Мени дође тешко. Од жежура и хладноће, грчим се испод шињела, и мислим: — У рату смрт није највеће зло, пут до смрти веће је зло!

ПОШТА

За Србију

— Милорад Богдановић извештава свога таста Љубомира Поповића свештеника из Б. Цркве шабачке, који је интерниран у Нежидеру, да је са Стевом, Апом, Томом, Матом, Лесом и свим осталим здрав, и моли да му јави о свима на адресу поште бр. 315.

— Љубица Станковић, Бео-

град, Велики Трг 11. Јави ми како је син Леонида. Послала сам новаца за одело. Чувај га бићу ти вечито захваљна. Чувај кућу и ствари. Поздрав Боса, Солун, Коломбо 33.

— Капетан Ант. Стошић јавља се Момчићу Ђ. Јанковићу, адвокату, Београд, да је са Гојком и Душаном здрав и моли га за извештај о Јели, деци и свима осталим.

— Јован М. Ђорђевић учитељ пита Пану Славовића, вин. трговца у Скопљу, за његове у кућане. Поп Јован и Јордан здрави су. Извештај жели истим путем.

— Милосав Симић, Стеван Богојевић, Петар Јанковић, Живан Милићевић сви из Бољевца питају за њихове код куће. Извештај истим путем.

— Љубомир Марисављевић извештава Мику Марисављевића из Младутовца, ср. третеничког, да је он, Војислав, Душан и Данило здрав као и Александар Топић из Кривога Вира, бољевачки.

— Милан Ст. Пешић општ. деловођа јавља својој жени Босиљки у селу Ватошеву, ср. ражањском, окр. крушевачком, да је он Милан и синови Жавојин и Драги здрави у Солуну. Милић је у Куманову остао, моли за одговор преко Димитрија Милковића деловође из Ражања, где се сада налази негова жена и петоро деце.

— Добросав Ивановић учитељ извештава своју жену Милицу, учитељицу у Јадовик, подрински и мајку Лепосаву у Београду, Стевана Немање ул. 21, да

је он и Илија моханџија и Васић живи и здрав. Да јави: шта је са њом и децом; мајком и сестром и братом Миланом? Одговор на пошту бр. 16.

— Анти Младеновићу, беогр. учитељу, Црвени Крст, Женева извести моју жену Љубицу у крушевачком Александровцу: да сам жив; оглас њен прочитао; новац послао преко Рашића, у три пута. Жика је здрав и новац послао. Живко и Владан су здрави; нека тражи новац од њихових као и од Васе Ђукића, Јавића, Максима Милића и Угришића, јер сам и ја њима дао. Они су сви живи и здрави. Јављај се чешће да чујем за тебе и децу. Одговор пошта бр. 315. Друг Драгољуб Васиљевић учит.

Саопштења

Г. Максим Совељћ писар српског да се одмах јави у канцеларији Владивих Комесара г. Ранку Трифуновићу, начел. окр. брегалничког.

ЈАГОДИНЦЕ моли Света Милошевић да га извести преко овог уредништва, ако би кошта знао о коморији Милутину Брату Николе и Драгутина Михајловића трг. из Јагодине.

Оглас

Српски Црвени Крст моли сва Друштва Црвеног Крста и Одборе за привуцање прилога да не шаљу нашем Црвеном Крсту прилоге непосредно, као што је објављено у прогласу, него да их шаљу нашим мисијама на страни. Црвени Крст навладиће све трошкове која од тога произађу било за закуп локала за смештај ствари било за друге. Из канцеларије Краљев. Срп. Генер. Консулата у Солуну, 22. октобра 1916. год. ПБр. 2825.

Велико Стовариште
Г. Ј. Карвонидеса
улица Смерос 5.
КОЊАКА, ВИНА и других артикала.
Најсолиднија услуга. Цене су врло умерене. 14 5

Атинска Банка

има част известити публику, официре и војнике, као и српске избеглице да је отворила једну филијалу у дну улице која чини угао са „Грчком Народном Банком“, а према улици Венизелос.
По споразуму са Министарством Финансија Краљ. Србије, ова филијала узела је на себе пошиљке новаца њиховим породицама у Француској, Алжиру, Тунису, Русији, Корзици у свима француским колонијама, у Швајцарској, свима Савезничким и неутралним земљама, као и у главним варошима Србије.
Филијала је узела на себе и следеће банкарске операције:
Куповину и продају стране монете, емисију кредитних писама; налоге за исплате у свима варошима Грчке, Европе и прекоморских земаља; берзанске налоге и исплате купона итд.
Сем тога, по налогу „Српског Црвеног Крста“ примала је на себе депоновање новчаних прилога који су му намењени.

Д-Р АЛЕКСАНДРИДЕС
специјалиста за унутарње бо лести. — Управник болнице за заразне болести

Ефикасно убризгавање Неосалварзана као и новог француског препарата „Galyl“ противу сифилиса.
Прима сваког дана од 11—12 пре и од 5—6 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35 — у згради француске болнице — а од 2—4 по подне у своје стану улица престола, наследница Врба бр. 35 — упоредно ул. са булеваром краља Константина. 20—12

Д-Р АЛБЕРТ ГАТЕЊО
ЗУБНИ ХИРУРГ
Децломирног од Медицинског Факултета и школе за зубно здравство у Паризу.
Савршено лечи уста и врши све модерне зубне радове за 3—4 дана.
18-то годишње искуство
84 ул. Венизелос, 147 ул. Егнатија. 34—

РЕКС

Фабрика цигарета — Јанукаки Протопапа

Рекс се зове нова марка цигарета горње фабрике. Зове се тако, јер је то кралица свих

других марка својим одличним квалитетом и особитим укусом и финим мирисом.

Препоручујемо цигарете Рекс, Реа, Фос, Авги и Кирки, које се могу добити у свима продавницама дувана. 28—36

Нова Књижара
МЕШУЛАМ и МАТАРАСО

43 улица Велики Александар 43 — Солун.
Велико стовариште свију канцеларијских потреба. Продаја ангро и детаљ.
Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама.
Цене најумереније. 16—15—2

Најбоље и најкусније су

Улица Франк 31 16—30—2 Солун.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА
„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА
Специјалитети:
Нестос Квики Цив. 1.—
„ Глубек „ 0:80
„ Јаки „ 0:65
„ Афрос „ 0:50

Посетите и купујте у Солуну све намирнице у најстаријој и најпривзатијој радњи
Колонијално-деликатесне робе
В. МУСИО
ОСНОВАНА 1860. ГОД.
Улица Булгароктон бр. 6 у близини Централне Поште.

ОГРОМНО СТОВАРИШТЕ:
Свих врсти конзерви, Сардина, риба итд. Кондесованог млека.
Велики избор свих врста француских вина, ликера, коњака, шампања итд.
Из првих фабрика: бонбона, посластица, чоколада, бисквита, разна теста итд.
Најфинији зејтин, путер. Свеће „Аполо“ и „Фуршје“.
Сапуни и парфимерије првог квалитета.
Разне минералне воде. Боја за обућу итд.
ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ И УТВРЂЕНЕ
Сва је роба јевтинија но ма у којој другој радњи.
Продаје на велико и на ситно. 59—60

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ
најбоље цигарете
„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0:50, 0:75 лепта и 1 драхме
Продају се свугде
Главна продаја у филијалу „Атлас“ киоск „Бела Кула“
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—30
87—

Један од најудобнијих и најзанимљивијих варијетеа у Солуну јесте

„ГЕТЕ“

који се налази на кеју, у близини „Беле Куле“
Програм је врло одабран са много занимљивих такача. Сада је пространа и одлично осветљена.
Пића су од најбољих француских и енглеских марака. Оркестар одличан.
После варијетеа кабаре

зато сви у „ГЕТЕ“
СИНОВИ Г. А. БРЕРА И К^О ЛТД.

СОЛУН
НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:
Позамантерије, чараца, бижутерије, мириса, чипака, пантлена платна, мушема. Париских артикала, женске конфекције, гвожђарије и т. д.
— ЦЕНА УТВРЂЕНА —
Продаја на велико и на ситно по истој цени.

Најстарија и највећа радња у Солуну
нова помодне робе

МЕРКАДО ЈЕСИА
улица Венизелос бр. 31.
Приспеле су огромне количине МЕКИНТОША за господу и даме, за г. г. пешадјске и коњичке официре
„IMPERMEABLE“ енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА
По пени које искључују сваку конкуренцију.
Велики избор женских палета-а од плиша, штофа и т. д. најелегантнији крој по последњој париској моди.
Ове недеље приспели штофови за костиме, велике ширине од шевнота, габардена и т. д.
ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ. 4—16

ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ
БАРУХА САЛТИЕЛА и С. СКАПЕ

Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 8.
Поверавајте ваше мењачке и банкарске послове, јер се одликује својом солидном и кувантом радњом.
Врши све банкарске послове увек тачно и по дневном курсу. 53—

Српско Трговачко Друштво А. Д.
из Београда.
— СОЛУН —

Мисир Чарши бр. 3. (Спробу Централне Поште у згради Хотел „Слободе“ („Liberté“))
Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију, Швајцарску и све Савезничке државе.
Са положаја може новац да нам се упућује поштанским упутницама у свима монетама.
Уз сваку пошиљку треба нам јавити тачну адресу коме има новац да се упути.
Прима новац на штедњу и чување.
Обавештења бесплатно. 21—30 УПРАВА.

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите само цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА
КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН
Најбоље и најкусније цигарете и дуван свих врсти.
Награђена првом највећом наградом на изложби у Филадельфији.
НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА
Нарочито „Миродато“ и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 110—90